



UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Clypeus Theologiæ Thomisticæ

In Tres Partes Divisus, Et Quinque Voluminibus Comprehensus
Tractatus de Prædestinatione, de Trinitate, de Angelis, & de homine

Gonet, Jean-Baptiste

Coloniæ Agrippinæ, 1671

§. I. Exponuntur quædam testimonia Scripturæ & SS. Patrum,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77146](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77146)

inveniant. Quæ omnia verba (quæ mentem Concilii clare exponunt, ipsūque loqui solūm de gratis extrinsecis, seu beneficiis gratuitis ordinis naturalis, apertè declarant) omisit etiam præfatus Auctor.

Ad quod postquam idem Concilium ex recitatis verbis Apostoli, inculcit Deum nulli genti gratiã suã deesse, & dixit: *Imputandus est ulli genti gratiam suam subtraxisse*: ut explicet quanam sit hæc gratia præveniens, statim subjungit: *Verum cum gentes id quod de Deo cognosci potest, manifestum habuerint, quod Deus illis per GRATIAM PRÆVENIENTEM MANIFESTAVERIT, nec tamen eam cognovissent Deum, sicut Deum glorificaverunt, aut gratias egerunt, sed evanuerunt in cogitationibus suis, factum est ut gentes DEI GRATIAM contempserint ac repudiantes, dimissa sint ingredi vias suas.* Ex quibus verbis; quæ etiam Richardus subtrahit, liquet Concilium nomine gratiæ prævenientis, omnibus infidelibus concessã, nihil aliud intellexisse, quàm pulchritudinem universi, in quo tanquam in speculo divina attributa relucunt, atque beneficia naturalia, quibus homines ad Dei cognitionem & amorem extrinsecè & objective moventur ac excitantur.

§. VIII.

Quæ ratio desumpta ex natura peccati mortalis breviter exponitur.

Præter argumenta jam exposita, probari potest conclusio ratione desumpta ex natura peccati mortalis, cujus essentia cum consistat in hoc quod avertat ab ultimo nostro fine supernaturali, multo magis, quantum est de se, nos avertit à mediis quibus revertatur ad illum finem: ubi enim non est jus ad finem, multo minus ad media, inter quæ potissimum gratia numeratur: Ergo homo per peccatum mortale incurrit debitum carenti omnibus mediis ad salutem conducentibus.

Præterea peccatum mortale, cum sit morbus lethalis animæ, causat ejus mortem spiritualem, ipsamque principium vitæ supernaturalis destruit, ut egregie expendit Augustinus serm. 6. de verbis Domini cap. 1. his verbis: *Sicut anima est vita corporis, sic vita animæ Deus: sicut expirat corpus, cum anima non emittit: ita expirat anima, cum Deum amittit: Deus amissus, mors animæ; anima emissã, mors corporis.* Sicut ergo mortuus non exigit quod ei datur aut debeatur principia motuum & actuum vitalium ordinis naturalis; ita homo in peccato mortali existens, nullum habet jus ad auxilia gratiæ, quæ sunt principia motuum & actuum vitalium ordinis supernaturalis, sed meretur illis privari in pœnam præcedentis peccati. Quod si Deus ex sua misericordia aliud præstet, & hæc auxilia peccatori tribuat, tunc præter ordinem in illo supernaturali ordine operatur, ut docet D. Thomas 3. con. Gentes cap. 161. his verbis: *Licet autem ille qui peccat, impediatur gratia præstet, & in quantum ordo rerum exigit, gratiam non deberet recipere; tamen quia Deus præter ordinem rebus inditum operari potest, sicut cum cæcum illuminat, vel mortuum resuscitat, impediatur gratia præstatur, etiam eos qui impediuntur ex abundantia bonitatis suæ, etiam eos qui impediuntur gratia præstatur, auxilio suo prævenit.* Quod si Deus præter ordinem operatur, quoties gratiam homini qui est in peccato mortali largitur: ubi est lex dandi infallibiliter gratiam saltem sufficientem homini bene morali-

Tom. II.

ter operanti ex viribus naturæ, quam in Deo Adversarii fingunt?

ARTICULUS VI.

Convelluntur fundamenta adversæ sententiæ.

§. I.

Exponuntur quadam testimonia Scripturæ & SS. Patrum.

IN primis objiciunt Adversarii illud Joannis 1. *Illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum.* Quod non solūm de illuminatione rationalis luminis, sed etiam de illuminatione per gratiam, intelligunt Chrysostomus homil. 7. in Joan. Cyrillus Alexandrinus lib. in Joan. cap. 11. & D. Thomas ibi lect. 5. in medio: Ergo omnes homines supernaturalem illustrationem recipiunt, & consequenter nullus est reprobus cui negetur à Deo auxilium supernaturale sufficiens ad salutem.

Præterea, sæpè in Scriptura Deus omnes ut ad se veniant invitatur: *Matth. 11. Venite ad me omnes qui laboratis.* *Isaia 55. Omnes sitientes venite ad aquas.* *Matth. 22. Quoscumque inveneritis vocate ad nuptias.* Hæc autem generalis invitatio, & vocatio Dei, vana esset, si gratiam saltem sufficientem ad fidem & salutem omnibus non conferret: Ergo &c.

Ad primum respondeo ex D. Thoma super cap. 1. Joan. lect. 5. Illuminari per Verbum dupliciter intelligi posse: Primò de lumine cognitionis naturalis, de quo Psalmo 4. *Signatum est super nos lumen vultus tui Domine.* Secundo de lumine gratiæ, de quo *Isaia 60. Illuminare Ierusalem quia venit lumen tuum.* Priori modo intelligendo, omnes homines in hunc mundum venientes, per Verbum illuminantur: omnes enim intellectum recipiunt, qui est lumen naturalis rationis, derivatum à Verbo: intelligendo autem secundò modo, tripliciter explicari potest quod Deus illuminat omnem hominem venientem in hunc mundum. Primò cum Origene, de omni homine veniente in hunc mundum, non per solam creationem, sed in Ecclesiam per fidem; & sic verum est omnem hominem in hunc mundum, id est in Ecclesiam per fidem venientem, per Verbum illuminari lumine gratiæ. Secundo ex Chrysostomo, accipièdo adventum in mundum, pro creatione: nam etiam in hoc sensu verum est omnem hominem venientem in hunc mundum, à Verbo illuminari, quantum est de se, id est secundum voluntatem antecedentem, ex qua non sequitur omnes in se recipere supernaturalem illustrationem, ut constat ex supra dictis. Tertio ex Augustino exponitur, ut ly *omnem* sit distributio accommodata, & sensus fiat: illuminat omnem hominem, non simpliciter, sed omnem qui illuminatur, quia nullus nisi à Verbo illuminatur lumine gratiæ. Ita D. Thomas ferè de verbo ad verbum ibidem: ex quibus patet, quàm falsò contra nostram sententiã in commentario hujus loci ab Adversariis adducatur, cum nihil pro illa expressius ibi docere potuerit.

Ad alia testimonia generalia, atem divinæ vocationis indicatã, dicatur illa intelligi de vocatione ad legem, quæ ad omnes homines aliquo modo se extendit. Nam ad legem naturæ omnes venientes ad usum rationis vocantur, Ad legem au-

tem gratia, quantum est ex parte Dei, omnes secundum voluntatem antecedentem, non autem secundum voluntatem consequentem & efficacem; cum lex gratia, seu supernaturalis, omnibus non fuerit promulgata, sed ab aliquibus invincibiliter ignorata, ut constat in infidelibus negativè, de quibus supra.

Secundò opponunt Adversarii testimonium
206 D. Prosperi, vel Authoris operis de vocatione gentium, qui inter opera D. Ambrosii tomo 4. habetur. Nam ille Author. lib. 2. cap. 10. hæc scribit: *Elaboratum est quantum Dominus adjovit, ut non solum in novissimis diebus, sed etiam in cunctis retro seculis probaretur gratiam Dei omnibus hominibus adfuisse: providentiâ quidem pari, & bonitate generali, sed multi modo opere, diversâque mensurâ, quoniam sive occultè sive manifestè, ipse est (ut ait Apostolus) salvator omnium, maxime fidelium. Et rationem assignans subiungit: Dicendo enim quod est Salvator omnium hominum, confirmavit bonitatem Dei super universos homines esse generalem; adjiciendo autem, maxime fidelium, ostendit esse partem generis humani, quæ merito fidei divinitus inspiratæ, ad summam atque æternam salutem, specialibus beneficiis provehatur. Ergo ex mente D. Prosperi, Deus omnibus hominibus, etiam infidelibus, auxilia ad salutem sufficientia impertitur.*

Huic testimonio in primis responderi potest,
207 D. Prosperum, vel hujus operis Autorem, loqui per distributionem accommodam temporum & hominum, & solum intendere, nullum fuisse retro seculum, in quo aliquibus hominibus gratia supernaturalis concessa non fuerit, unde ibidem ait. *Nulla pars mundi ab Evangelio vacat Christi, & licet illa generalis vocatio non quiescat, tamen etiam ista specialis, jam universis est facta communis. Ex omni genere, ex omni conditione adoptantur quotidie millia senum, millia juvenum, millia parvulorum &c.*

Vel secundò dicatur: omnibus hominibus
208 supernaturalem gratiam adfuisse, ut oblatam in communi, licet non in omnibus in particulari receptam. Sic autem intelligendum esse, constat ex eo quod præsentiam gratiæ probat, quia Deus est omnium Salvator: ex hoc autem principio non potest colligi præsentia gratiæ, ut in omnibus intrinsecè recepta, sed solum ut oblata ac preparata in communi, ut antea exposuimus.

Denique objiciunt Recentiores quædam S.
209 Thomæ testimonia, in quibus videtur admittere gratiam sufficientem omnibus communem. Nam 3. contra Gentes cap. 159. ait: *Deus quantum est in se, paratus est omnibus dare gratiam: vult enim omnes homines salvos fieri, & ad agnitionem veritatis venire. Et in caput 12. Epist. ad Hæbreos lect. 7. Gratia nulli deest, sed omnibus, quantum in se est, se communicat. Et 1. p. quæst. 49. art. 2. ad 3. Deus non desinit ab agendo quod est necessarium ad salutem.*

Respondeo hæc & similia testimonia, quæ inutiliter congerunt & accumulunt Adversarii, ne leviter quidem militare contra nostram sententiam: quoniam in his locis S. Doctor solum intendit declarare, Deum per voluntatem antecedentem omnibus hominibus offerre seu preparare auxilia seu remedia ad salutem sufficientiam; nam pro omnibus instituit sacramenta in Ecclesia, & pro omnibus Christum misit, & illius merita decrevit, quæ sunt ex se sufficientia ad salutem; non dicit tamen illa media & auxilia, per

voluntatem illam generalem omnibus esse applicata, & in omnibus intrinsecè recepta; imò fertim 2. 2. quæst. 2. art. 2. ad 1. ubi aperit docet auxilium necessarium ad credendum & diligendum Deum; quibusdam in penam peccati præcedentis, saltem originalis, in statu naturalis præse denegari.

§. II.

Solvuntur argumenta à ratione petita.

Objicies primò: Si Deus aliquibus non committit infidelibus: Sed istis auxilia sufficientia, committuntur: Ergo nulli homini talia auxilia denegantur. Major patet ex supra dictis, Minor probatur primò. Singulis gentibus sunt præficti Angeli custodes, ut docet communis sententia infra quæst. 113. At nisi Angeli excitare possent infidelibus & infidelibus illustrationes supernaturales conferentes ad salutem, inanis esset illorum præfectura & custodia: Ergo omnibus infidelibus dantur auxilia sufficientia.

Secundò probatur eadem Minor. Si Deus infidelibus auxilia ad salutem sufficientia denegaret, maxime propter peccata quæ committunt, quibus gratia impedimentum ponatur: Sed hæc ratio non obstat: Ergo &c. Minor probatur, nam multi sunt Hæretici & Catholici qui plura & graviora peccata committunt, quam Gentiles & Ethnici, ac proinde plura & majora ponunt gratiæ impedimenta, quibus non obstantibus, auxilia ad salutem sufficientia recipiunt.

Tertiò eadem Minor principalis suadet. Christus est caput omnium hominum, etiam infidelium, ut docet D. Thomas 3. p. quæst. 8. art. 1. At proprium est capitis in sua membra influere: Ergo Christus influit in omnes homines, etiam infideles, aliqua auxilia supernaturalia ad salutem sufficientia.

Respondeo concessa Majori, negando Minor.
210 rem. Ad cuius primam probationem dicendum cum D. Thoma, loco in argumento citato, art. 4. ad 3. *sicut præficti & infideles non privantur interiori auxilio rationis naturalis, ita etiam non privantur exteriori auxilio totius nature humane divinitus concessi, scilicet custodia Angelorum, per quam est non jam tantum quantum ad hoc quod vitæ æternæ bonis operibus mereantur, juvantur tamen quoad hoc quod ab aliquibus malis retrahuntur, quibus & sibi ipsis & aliis nocere possunt, nam & ipsi Demones arcentur per bonos Angelos, ne nocent quantum volunt.* Ex quibus constat, custodiam Angelorum in infidelibus non esse frustraneam, quamvis in illis non existent illustrationes, juvantes ad opera conducentia ad salutem: sufficit enim illos ministerio Angelorum juvari ad bonum morale efficiendum, & pauciora committenda peccata, ut mitius in inferno puniantur.

Ad secundam probationem dicatur, peccati esse impedimentum sufficiens ad denegationem gratiæ sufficientis, non tamen necessitans Deum, ut eam semper peccatoribus denegat: quare aliis qui majoribus sunt irretiti peccatis, multoties conceditur; unde licet ratio sufficiens ex culpa sumatur, quæ quod sufficientiam meretur ut homines non solum supernaturali gratiâ, sed & naturalis priventur; ratio tamen efficax est divina voluntas, de qua absque ulla impietate nos credimus velle quandoque homines per negationem